

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Kubiskolan Dibber i Helsingborgs
kommun med Dibber Kubiskolan AB som huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Kubikskolan Dibber avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Kubikskolan Dibber i Helsingborgs kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.
- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 8 april 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5019) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Kubikskolan Dibber i Helsingborgs kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan ämnen och stadier om lärare medvetet använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, främja progression i elevernas lärande och stärka deras ämnesintresse i de teoretiska ämnena. I vissa ämnen och årskurser på mellan- och högstadiet använder lärare endast i begränsad utsträckning ändamålsenliga läroböcker.

Det framgår av intervjuerna med elever, lärare och rektorn att de flesta lärare på skolan använder läroböcker alternativt andra läromedel i undervisningen och att det sker med regelbundenhet. Lärare beskriver att det ska finnas en röd tråd gällande läromedelsanvändningen från förskoleklassen till högstadiet. Lärare uppger att målet är att skapa en röd tråd genom såväl läsårsplaneringen som för elevens hela skolgång, men att det kommer att ta tid att nå dit. Enligt rektorn och lärare har skolan nyligen påbörjat ett arbete med ämnesgrupper för att diskutera och utveckla ett gemensamt arbete kring läromedelsanvändningen.

I förskoleklass och lågstadiet uppger lärarna att de nyligen köpt in flera olika läroböcker och att de nu lägger läsårsplaneringen efter innehållet i läroböckerna. Lärare på mellanstadiet uppger att läromedelsanvändningen skiljer sig åt och att det i vissa ämnen fungerar bättre att använda läromedel än i andra ämnen. Mellanstadielärare uppger att de exempelvis inom ämnet svenska strävar efter att samordna undervisningen med innehållet i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Ett exempel är när årskurs 6 arbetar med temat kroppen, då anpassas undervisningen i ämnet svenska så att den överensstämmer med det aktuella temat. Den nuvarande läroboken i ämnet svenska har visat sig vara utmanande för de elever som behöver extra stöd, vilket har lett till att skolan har köpt in en alternativ lärobok med tillhörande digitalt material. Däremot uppger lärare i de naturorienterande ämnena på mellanstadiet att läroboken inte i tillräcklig utsträckning är ändamålsenlig och därmed att de i stor utsträckning använder andra lärverktyg i stället för läroboken, även om de har tillgång till en lärobok. I intervjuer med elever och lärare på högstadiet framkommer att även där finns det lärare som i begränsad utsträckning använder läroboken då den enligt lärarna inte är ändamålsenlig, exempelvis i engelska i årskurs 9. Även där använder lärare andra lärverktyg i stor utsträckning i stället för läroboken. Därutöver framkommer det i intervjuer med både elever och lärare på högstadiet att undervisningsupplägget varierar mellan olika lärare, även inom samma ämne. Eleverna berättar att läroboken används frekvent i vissa ämnen och lektioner, medan andra lärare i samma ämne föredrar att använda genomgångar och filmer i stället för läroboken till exempel i de

naturorienterande ämnena. I svenskämnet använder lärare snarare olika lärverktyg än läroboken.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan har uppmärksammat att eleverna har bristande läsförståelse och att hela skolan har påbörjat en kollegial kompetensutvecklingsinsats för att stärka elevernas läsförmåga. Rektorn uppger att det finns ett behov av att göra en genomlysning av lärarnas val av läroböcker med fokus på att eleverna behöver öva mer på att läsa längre sammanhängande faktatexter och inte alltför enkla texter. Rektorn uppger att det är en balansgång mellan professionens egna val, elevernas behov och vad som blir bäst på lång sikt för eleverna. I intervjuer framkommer att lärare i förskoleklass och lågstadiet noterat att flickor generellt har en större vana vid handhavandet av böcker än pojkar och att pojkar generellt har en större vana vid att hantera digitala resurser. Rektorn samt lärare på mellan- och högstadiet har inte uppmärksammat någon skillnad mellan flickor och pojkar gällande läroböcker och andra läromedel. Lärare och elever uppger att de övar på att läsa, även på högstadiet. Samtidigt uppger elever att de föredrar att använda lärarnas egna sammanfattningar i stället för texterna i läroboken, exempelvis i samband med att de läser på inför ett prov.

I intervjuerna med lärarna framkommer att det finns olika ämnestraditioner och att i vissa ämnen används läroboken som ett stöd för att skapa progression i elevernas lärande i ämnet under läsåret genom att varje nytt steg förutsätter att tidigare kunskaper är befästa. Det är särskilt tydligt i ämnen som matematik och moderna språk. I andra ämnen som de natur- och samhällsorienterande ämnena samt svenska används läroboken mer i syfte att ge information om ett visst faktainnehåll och progressionen blir i dessa ämnen mer tematisk än linjär. I förskoleklass till mellanstadiet uppger lärare att eleverna sällan ligger långt fram i ämnen som ingår i natur- och samhällsorienterande ämnen. Dessa ämnen skiljer ut sig i elev- och lärarintervjuerna eftersom de ses som texttunga och att de innehåller fakta som eleverna kanske inte möter på fritiden eller i andra sammanhang och därför är extra svåra att relatera till för eleverna.

Av intervjuerna framgår att det skiljer sig åt i vilken mån lärarna använder läroböcker och andra läromedel för att stimulera elevernas intresse för ämnet. Lärare uppger att de använder andra lärverktyg för detta såsom filmer och eget framtaget material. Lärare uppger att lärobokens huvudsakliga syfte är att utgöra en grund men att undervisningen innehåller en mängd olika inslag och att en variation är central. Även rektorn lyfter fram att läroboken eller andra läromedel utgör en del men att det är lärarens skicklighet i undervisningen som stärker elevernas intresse för ämnet.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroboken eller andra läromedel på lektionen, men också för att få ämnesöverblick och insikt i syftet med ett läromedel.

Elever uppger att lärarna ger tydliga instruktioner om hur läroböcker ska användas, exempelvis vilken sida som ska läsas och vilka frågor som ska besvaras. I vissa ämnen går läraren igenom viktiga begrepp och sammanfattningar innan eleverna läser själva. Det kan skilja sig åt mellan lärare om de förklarar något innan de börjar läsa eller om de börjar läsa texten direkt. Lärare uppger att de ger eleverna instruktioner om hur läroböcker och andra läromedel ska användas, anpassat efter deras ålder och förutsättningar. Lärare uppger att i förskoleklass lär sig eleverna bland annat hur man bläddrar i en bok. Även på lågstadiet arbetar lärare med att lära eleverna hur de ska använda och navigera i läroboken. Lärarna arbetar mycket tillsammans och stöttar varandra, särskilt när det gäller svåra begrepp i ämnen som matematik och svenska. Bilder i böckerna används aktivt för att hjälpa eleverna att minnas och förstå innehållet. På mellanstadiet läser eleverna tillsammans med läraren, som förklarar rubriker, bildtexter och visar hur man lyssnar på texter digitalt. De använder också digitala läromedel exempelvis genom att eleverna kan använda dem som källor eller när de är klara med uppgifter. Eleverna läser inte ensamma utan läraren är med och de stannar i texten hela tiden och pratar till exempel om vad en rubrik är och ber eleverna att läsa rubrikerna. Lärare på högstadiet uppger att de tränar eleverna i att följa instruktioner och förstå olika texttyper. Lärare ger vägledning muntligt, via tavlan, digitala plattformar och ibland med filmklipp.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan stadierna hur väl lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. I förskoleklass och lågstadiet har lärarna tillgång till sådana läroböcker och andra läromedel, medan på mellanstadiet och högstadiet har lärare begränsad tillgång till och använder i mer begränsad utsträckning läroböcker anpassade utifrån elevernas behov.

Elever uppger att när de arbetar i ett digitalt läromedel så kan de använda läslinjal, lyssna på texten och förstora texten. De kan också trycka på ett ord som de inte kan och få en förklaring av ordet. Om eleverna arbetar i en lärobok får de hjälp av läraren med exempelvis förklaringar av begrepp.

I intervjuer med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 framkommer exempelvis att det i ämnen som matematik och svenska finns olika nivåer som eleverna kan arbeta efter. Lärare uppger att de efter kunskapskontroll kan justera vilken nivå eleverna ska arbeta på. Lärare i årskurs 4–6 uppger att de läroböcker de använder inte är nivåanpassade utan lärarna nivåanpassar undervisningen själva genom att variera undervisningen. Lärare tar exempelvis fram olika texter som har olika svårighetsgrad. Elever som är på en högre nivå använder läroboken och elever som har det svårare får texter som läraren skapat själv utifrån texten i läroboken.

Lärare på högstadiet uppger att det skiljer sig åt mellan ämnena i vilken utsträckning de använder nivåanpassade läroböcker och ger olika exempel. Lärare uppger att i matematik fungerar stödet särskilt väl, där är läroboken från början utformad med olika svårighetsgrad. Lärare i de naturorienterade ämnena beskriver att stödet i själva läroboken är något begränsat, men lärarna försöker erbjuda enklare material och tydliga instruktioner. Detsamma gäller i de samhällsorienterade ämnena. Lärare uppger att tidsbrist påverkar möjligheten att ge stöd, men lärarna använder digitala resurser för att förenkla stoffet. I engelska använder lärarna läroböcker och kompletterar med enklare texter vid sidan av för att bygga upp ordförråd, särskilt för nyanlända elever. Lärare förklarar och berättar mycket för att skapa förståelse. I moderna språk anpassas materialet genom att fokusera på grundläggande begrepp och använda webbstöd.

Lärare uppger att det är genom deras arbete som elever får stöttning och utmaning, det är genom lärarens olika insatser och material och variation. Läromedel är en del i det, men det är läraren som guidar eleven i lärandet.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan ämnen, årskurser och stadier i vilken utsträckning eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid exempelvis för repetition och fördjupning.

Lärare i förskoleklass och lågstadiet uppger att elevernas tillgång till läroböcker utanför undervisningstid varierar beroende på årskurs och ämne. I förskoleklass får eleverna inte ta hem läroböcker. På lågstadiet förekommer det att läroböcker skickas hem, ofta tillsammans med instruktioner och meddelanden från läraren. I vissa ämnen, som samhällsorienterade ämnen, delas läroböcker mellan klasser, vilket gör det svårt att skicka hem dem. Samtidigt uppger lärarna att det främst är ämnet matematik som bäst lämpar sig för hemuppgifter. Elever kan oftare arbeta mer självständigt med stöd från vårdnadshavare i matematik. Däremot kräver läsning mer stöd och vägledning, vilket gör det svårare för elever att arbeta med det hemma.

På mellanstadiet uppger lärare att det skiljer sig åt mellan årskurser och ämnen om det finns tillgång till läroböcker att ta med hem eller inte. Lärare ger som exempel att i årskurs 5 är det svårt att göra det i ämnet biologi eftersom det inte finns en klassuppsättning, men i exempelvis matematik och engelska går det bra, även om de inte har skickat hem böckerna i engelska då de är rädda om dem och inte vill att de ska försvinna. När eleverna i årskurs 4 får datorer kommer de att kunna gå in och se planeringar och vilka läxor de har på skolans digitala plattform. Lärare uppger att flera av vårdnadshavarna har svårt att stötta barnen med skolarbetet. Eventuella läxor måste därför vara repetition och lärarna behöver ha gått igenom det gemensamt med eleverna i skolan i förväg. Det läggs mycket tid på det. Lärare uppger vidare att det ger en bra träning att ha läxor. Läxan följs upp i klassrummet och lärarna ser vad eleverna har förstått eller missat.

Lärare på högstadiet uppger att eleverna har tillgång till läroböcker även när de inte har lektion. De får låna hem böcker för att kunna läsa och förbereda sig inför prov eller arbeta vidare efter lektionen. I vissa ämnen som i de natur- och samhällsorienterande ämnena lämnas böckerna tillbaka efter avslutat arbetsområde. I engelska lånas textboken årsvis. Arbetsboken är personlig och eleverna skriver direkt i den. I moderna språk används övningsboken utan att eleverna får skriva i den. Eleverna skriver i stället i en separat skrivbok. På högstadiet uppger lärare att det har betydelse att eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid. Lärare ger som exempel att eleverna kan repetera innehåll i sin egen takt. Elever som är extra intresserade eller har särskilda förkunskaper får möjlighet att fördjupa sig. Att ha tillgång till läroböcker och annat material ger elever chans att förbereda sig inför prov, göra läxor och reflektera över vad de lärt sig. I hemmet blir läroboken ett stöd för att strukturera studierna och hålla koll på vad som ska göras. Vårdnadshavare kan hjälpa till mer när de har insyn i vad eleven arbetar med. Det är särskilt viktigt när språket är en barriär, exempelvis för nyanlända elever, då kan läroboken ge överblick och stöd. Digitala läromedel kan vara svåra att navigera i för vissa vårdnadshavare, vilket kan minska deras möjlighet att stötta, uppger lärare.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till läroböcker och andra läromedel.

Vid Skolinspektionens rundvandring i delar av skolmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel framgår det att eleverna har tillgång till läroböcker i de flesta ämnena i skolan. Rektorn uppger att

arbetet med att säkerställa att det finns tillgång till relevanta läroböcker och andra läromedel på skolenheten är ett pågående arbete. Rektorn uppger att de senaste åren har skolenheten köpt in mycket nya läroböcker, från förskoleklass till högstadiet. Rektorn har initierat ett gemensamt arbete gällande en röd tråd i utbildningen för eleverna samt att stärka elevernas läsförmåga. Detta arbete genomförs kollegialt i ämneslag och leds av förstelärare.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Lärare berättar att rektorn säkerställer att lärare får förutsättningar att välja och köpa in läroböcker eller andra läromedel inklusive tillhörande lärarhandledningar. Rektorn uppger att de nya läroböcker som köpts in överensstämmer med gällande kurs- och läroplaner. Rektorn beskriver att det förs diskussioner i såväl ämnes- som arbetslag utifrån didaktiska överväganden samt utifrån elevernas behov. Rektorn menar att det kan uppstå diskussioner om valen och att lärare behöver motivera val av inköp. Lärare uppger att de har kollegiala samtal i ämneslag över stadiegränserna för att skapa en röd tråd i elevernas utbildning. Lärare och rektorn berättar att det finns en pågående kompetensutvecklingsinsats för alla lärare på skolan gällande språkutvecklande arbete och att stärka läsningen i alla ämnen.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn bedriver ett arbete med att skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Rektorn uppger att skolan har initierat ett arbete för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen på skolenheten och där användningen av läroböcker och andra läromedel är en del i det arbetet. Rektorn har med stöd av förstelärarna på skolan inlett ett arbete för att stärka den röda tråden i elevernas utbildning. Rektorn uppger att det finns en pågående diskussion om lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel samt andra lärverktyg och hur dessa ska användas för att främja elevernas kunskapsutveckling. Rektorn ger som exempel att vid de lektionsobservationer som skollärdningen genomför framkom det att eleverna inte får läsa tillräckligt mycket, trots en ökad tillgång till

läroböcker. Rektorn uppger att det är något som skolan ska arbeta vidare med och att det är ett utvecklingsarbete som några lärare påbörjat och som andra har kvar att stärka.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn bedriver ett arbete med att se till att lärarna utvärderar tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel.

Rektorn uppger att skolan genomför utvärderingar av tillgången till och användningen av de läroböcker och läromedel som används i undervisningen. Enligt rektorn genomförde skollädaingen en sådan utvärdering i slutet av föregående läsår. Lärarna involveras i processen och ges möjlighet att framföra sina synpunkter. Rektorn uppger att utvärderingen genomfördes i samband med planeringen av inköp av nya läromedel inför höstterminen. Lärarna fick då lämna önskemål om vilka läromedel de ansåg vara mest lämpliga. Dessa önskemål låg till grund för de inköp som gjordes. Det framgår dock att inköpta läromedel inte alltid motsvarar förväntningarna. Vissa material har visat sig vara för svåra, trots att de diskuterats noggrant innan inköp.

I intervjuer med lärare framkommer att de diskuterar hur läroböcker och andra läromedel kan användas i undervisningen. Detta gör lärarna i ämneslagen eller arbetslagen i samband med inköp av nya läromedel.

Rektorn uppger att skolan har arbetat med olika fokusområden de senaste åren. Lärarna har arbetat tillsammans med rektorn för att höja kvaliteten i undervisningen utifrån identifierade behov som närvaro, trygghet och studiero samt kunskapsresultat. Läsåret 2025/2026 är det fokus på den röda tråden och att stärka läsningen i alla ämnen. Förstelärarna på skolan leder den kollegiala kompetensutvecklingsinsatsen.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen i engelska i årskurs 9 använder lärare endast i begränsad omfattning läroböcker. Det finns också lärare i högstadiet i exempelvis de natur- och samhällsorienterande ämnena som endast i begränsad omfattning använder läroboken för att skapa överblick och sammanhang i undervisningen. Dessutom framgår det av lärarintervjuer på mellanstadiet att läroböckerna i de naturorienterande ämnena i årskurs 4–6 enligt lärarna inte är ändamålsenliga. När undervisningen främst bygger på lärarnas eget material, som bildspel och arbetsblad, kan det leda till variation i kvaliteten och mindre systematisk undervisning.

Genom att använda läromedel kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Eleverna kan genom läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.⁵ Det finns riktlinjer om användning av läromedel, se not.⁶ Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁷

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i årskurs 4–6 i begränsad utsträckning använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Läromedlen som används i exempelvis de naturorienterande ämnena på mellanstadiet ger begränsade möjligheter till anpassning.

Genom att i högre grad använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som möter elevernas olika behov och förutsättningar främjas elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läromedel bör användas varierat och anpassas efter olika nivåer. Det är också viktigt att elever ges tillräckligt

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-09-19

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Lgr 22 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁶ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

⁷ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

med tid för att bearbeta, fördjupa och befästa sina kunskaper genom tillgång till läromedel som möter deras lärandebehov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.⁹ Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.¹⁰

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna i begränsad utsträckning låter eleverna använda läroböcker utanför lektionstid i vissa ämnen. Eleverna får exempelvis inte låna hem läroböckerna från skolan i vissa ämnen på mellanstadiet, vilket försvårar deras möjligheter till fördjupning, repetition och förberedelse samt för läxläsning.

⁸ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁹ Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

¹⁰ Prop. 2023/24:21 s. 46.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid. Skolverket har material om läxor som kan användas i detta.¹¹

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Sara Carlsson, enhetschef.

Föredragande i ärendet har varit utredare Ewa Mölleryd. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Anna-Carin Kostic deltagit.

¹¹ [Läxor - Skolverket](#) hämtad 2025-09-19

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹² Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹³:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁴

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁵ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁶

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹² Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹³ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁴ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁵ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁷

¹⁷ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Kubikskolan Dibber den 2 september 2025. Besöket genomfördes av utredarna Anna-Carin Kostic och Ewa Mölleryd.

Skolenheten är en fristående skola verksam i Helsingborgs kommun med förskoleklass och grundskola årskurserna 1–9. På skolenheten går ca 450 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och digitala läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel. Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.